

```
entity test_shift is
  generic ( width : integer := 17 );
  port ( clk : in std_ulogic;
        reset : in std_ulogic;
        load : in std_ulogic;
        en : in std_ulogic;
        outp : out std_ulogic );
end test_shift;
```

Mikroprocesorska elektronika

Predavanje V

```
shifter : process ( reset )
begin
  if ( reset = '0' ) then
    shift_reg <= others => '0';
  elsif rising_edge ( clk ) then
    if ( load = '1' ) then
      shift_reg <= unsigned ( inp );
    elsif ( en = '1' ) then
```

Sadržaj predavanja

- Organizacija memorije
- Primer centralnog procesora: Edulent

```
shift_reg <= unsigned (inp);  
elsif ( en = '1' ) then
```

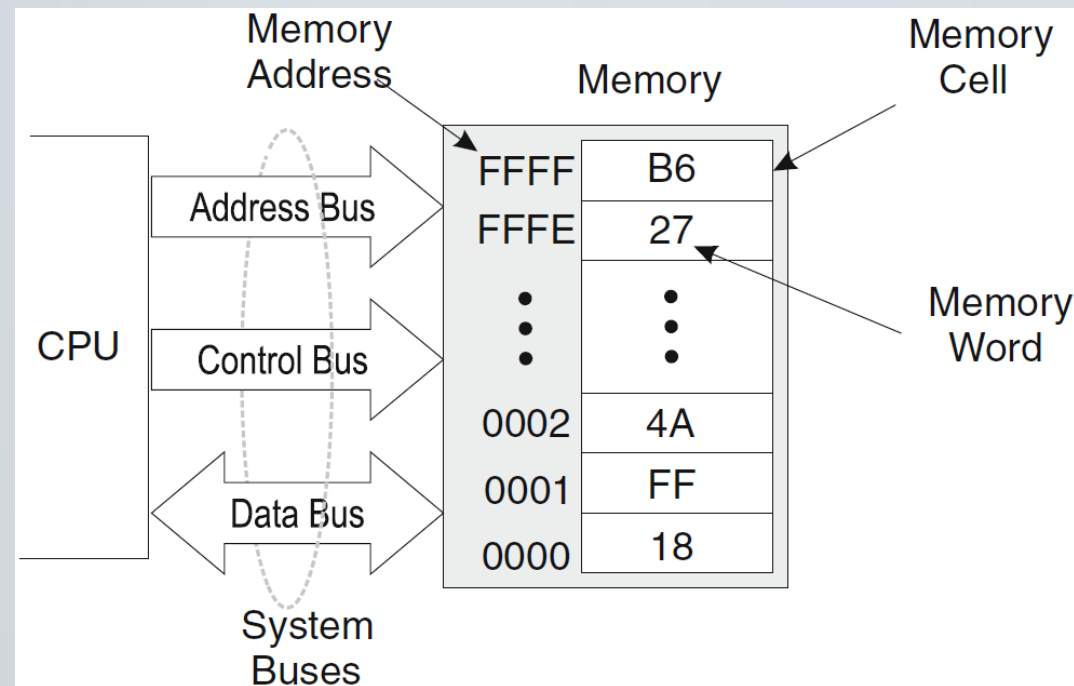
```
entity test_shift is
  generic ( width : integer := 17 );
  port ( clk : in std_ulogic;
        reset : in std_ulogic;
        load : in std_ulogic;
        en : in std_ulogic;
        outp : out std_ulogic );
end test_shift;
```

Organizacija memorije

```
shifter : process (en, reset)
begin
  if (reset = '0') then
    shift_reg <= others => '0';
  elsif rising_edge ( clk ) then
    if (load = '1') then
      shift_reg <= unsigned (inp);
    elsif ( en = '1' ) then
```

Organizacija memorije I

- Memorijski podsistem služi za **smještanje instrukcija programa** kao i **podataka** koje taj program obrađuje
- Memorija se sastoji od velikog broja hardverskih komponenti koje su u stanju da skladište **1 bit informacije**
- Ovi bitovi su tipično organizovani u ***n*-bitne reči**, koje se tipično nazivaju **registrima** ili **lokacijama**
- **Sadržaj** svake memorijske lokacije zove se **memorijska reč**
- Pored toga, svaka memorijska lokacija identifikuje se pomoću jedinstvenog identifikatora, **memorijske adrese**
- Procesor koristi memorijsku adresu da bi pristupio željenoj memorijskoj lokaciji kako bi u nju upisao ili pročitao memorijsku reč

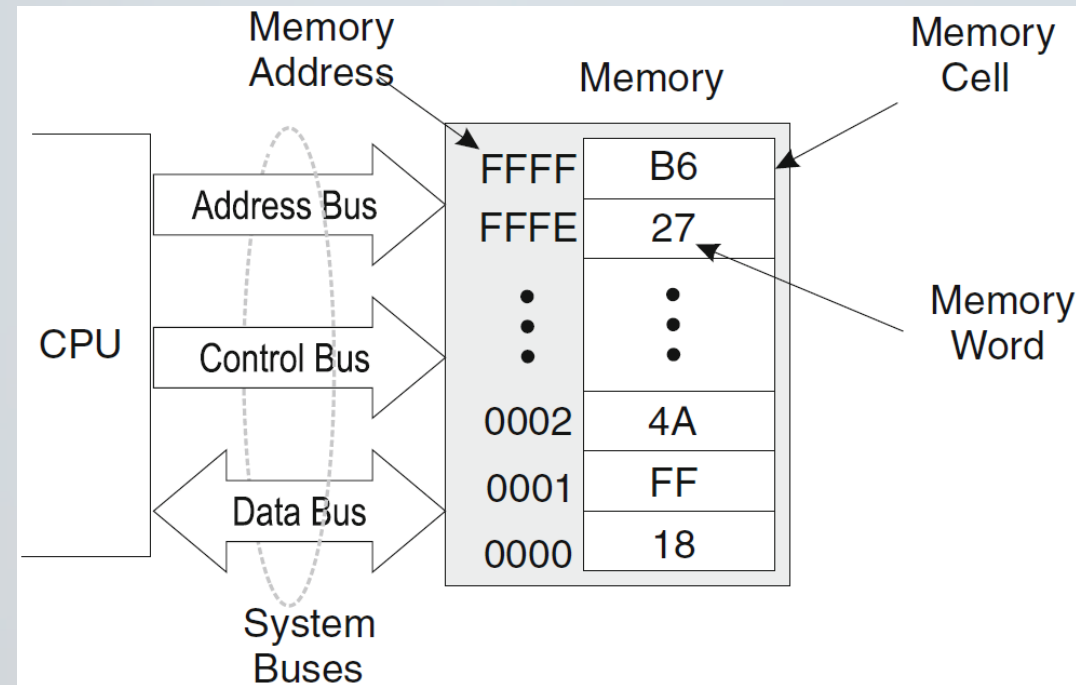
Organizacija memorije II

- U opštem slučaju, **memorijska jedinica** sastoji se iz **m memorijskih lokacija** veličine **n bita**
- Obično se memorija označava kao **$m \times n$ memorija**
- **Kapacitet** memorije navodi se brojem iza kojega sledi slovo **b** ili **B**
- Na primer kada kažemo da je memorija veličine 1Mb (jedan megabit) ili 1MB (jedan megabajt) organizacija može biti $1M \times 1$ i $1M \times 8$, respektivno
- **Adrese memorijskih lokacija** su obično numerisane u sekvencijalnom redosledu

```
shift_reg <= unsigned (inp);  
elsif (en = '1') then
```

Organizacija memorije III

- Memorija prikazana na slici sastavljena je od **64K memorijskih lokacija**
- Svaka memorijska lokacija u stanju je da skladišti **8-bitnu reč** (bajt)
- Imajući ovo u vidu, **kapacitet** memorije iznosi **64KB**
- Procesor koristi **adresnu magistralu** da selektuje memorijsku lokaciju sa kojom želi da komunicira
- **Prenos podataka** između procesora i memorijske lokacije obavlja se preko **magistrale podataka**
- Procesor koristi **kontrolnu magistralu** da bi **specificirao tip operacije** koju je potrebno realizovati: upis ili čitanje iz memorije

Vrste memorija I

- Memorije se klasifikuju prema dva kriterijuma:
 - Mogućnost **očuvavanja upisanog sadržaja**
 - Mogućnost **upisa u memoriju**
- Sve memorije omogućavaju čitanje sadržaja iz memorije
- Sa stanovišta očuvanja upisanog sadržaja memorije se dele na:
 - **Memorije bez gubitka sadržaja (*nonvolatile*)** – sadržaj upisan u memoriju ne gubi se sa prestankom napajanja
 - **Memorije sa gubitkom sadržaja (*volatile*)** – sadržaj upisan u memoriju gubi se sa prestankom napajanja

```
shift_reg <= unsigned(inp);  
elsif (en = '1') then
```

Vrste memorija II

- Sa stanovišta mogućnosti upisa memorije se dele na:
 - **write/read memorije**
 - **In-system programmable (ISP) memorije**
 - **read only memorije**
- U prvu grupu spadaja memorije u koje **procesor** može **neometano** da **upisuje** podatke tokom rada embeded sistema
- Većina memorija sa gubitkom sadržaja spada u ovu grupu, te su vrlo zgodne za smeštanje **privremenih podataka** ili podataka koji će biti generisani ili modifikovani od strane programa
- Neke od memorija bez gubitka sadržaja (FRAM, *Ferro electric RAM*) takođe spadaja u ovu grupu

```
shift_reg <= unsigned(inp);  
elsif (en = 1) then
```


Vrste memorija III

- U grupu **in-system programabilnih memorija** spadaju memorije bez gubitka sadržaja u koje je upis po pravilu dozvoljen samo tokom učitavanja programa, ali ne i tokom izvršavanja programa
- Jedan od glavnih razloga leži u činjenici da je **brzina upisa** u ovu grupu memorija po pravilu vrlo **mala**
- Drugi aspekt koji upis u memoriju čini otežanim je potreba korišćenja **većih napona napajanja** prilikom upisa od napona koji su neophodni prilikom čitanja podataka
- Ova potreba dovodi do **povećane potrošnje** u sistemu i zahteva složenije sisteme za napajanje

```
shift_reg <= unsigned(inp);  
elsif (en = '1') then
```

Vrste memorija IV

Mogućnost čuvanja podataka	Tip memorije	In-system programabilna	Komentar
Memorija bez gubitka sadržaja	Masked ROM	Ne	Nije programabilna
	OTPROM	Ne	Može se programirati samo jednom, pomoću programatora
	EPROM	Ne	Izbrisiva i programabilna uz korišćenje programatora
	EEPROM	Da	Spora za brisanje/upis. Nije preporučljiv upis tokom izvršavanja programa. Zahteva viši napon prilikom upisa.
	Flash	Da	Slična EEPROM memoriji
	FRAM	Da	Brz upis u memoriju uz korišćenje niskih napona napajanja
Memorija sa gubitkom sadržaja	SRAM (Static RAM)	Da	Najbrža od svih memorije što se tiče upisa/čitanja
	DRAM (Dynamic RAM)	Da	Brzi upis/čitanje, ali ne kao kod SRAM-a

```
shift_reg <= unsigned(inp);  
elsif (en = '1') then
```

Programska i memorija podataka I

- **Unutar mikroračunarskog sistema** razlikuju se dve vrste memorije u zavisnosti od tipa informacije koja se u njima smešta:
 - **Programska memorija**
 - **Memorija podataka**
- Programska memorija, predstavlja deo memorije u kojem se smeštaju programi koje procesor izvršava
- Pod programom podrazumevamo **logičku sekvencu instrukcija** koja opisuje željenu funkcionalnost sistema
- U embeded sistemima programi su obično nepromenljivi i moraju uvek biti dostupni procesoru da bi čitav sistem radi ispravno

```
shift_reg <= unsigned(inp);  
elsif (en = '1') then
```

Programska i memorija podataka II

- Čak i kada se isključi napajanje sistema pa zatim ponovo uključi programi moraju i dalje biti dostupni kako bi sistem mogao ispravno funkcionisati
- Zbog ovog zahteva **programi** se unutar embeded sistema obično smeštaju u neku vrstu memorije **bez gubljenja sadržaja (ROM)**
- **Kapacitet programske memorije** obično se meri u kilobajtima
- **Memorija podataka** namenjena je skladištenju podataka za koje se očekuje da će se promeniti tokom izvršavanja programa
- Zbog ovog razloga memorija podataka mora da omogući **laku i jednostavnu izmenu svog sadržaja**, pa se obično realizuje kao **RAM memorija**

```
shift_reg <= unsigned(inp);  
elsif (en = 1) then
```

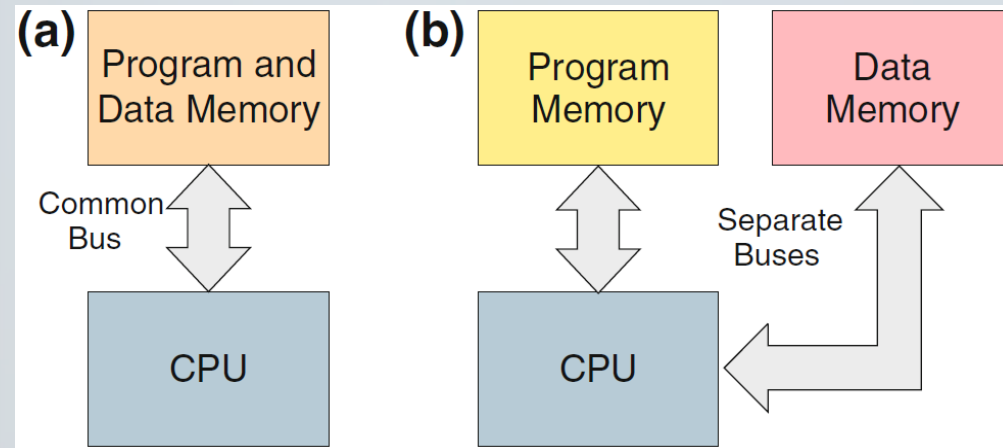
Programska i memorija podataka III

- Obzirom da je memorija podataka namenjena čuvanju privremenih informacija, ona se tipično realizuje kako **memorija sa gubitkom sadržaja**
- Prosečna veličina memorije podataka unutar embeded sistema relativno je mala
- Uobičajeno je da je u embeded sistemima kapacitet memorije podataka nekoliko stotina bajtova
- U slučaju da postoje podaci čiji se gubitak nakon isključivanja napona napajanja ne može tolerisati oni se smeštaju unutar ROM sekcije, odnosno unutar programske memorije
- Neki mikrokontroleri (Intel 8051) dozvoljavaju direktan pristup ovim podacima, iako nije moguća njihova modifikacija
- Kod drugih mikrokontrolera prvo je neophodno kopirati podatke u RAM memoriju da bi se sa njima nakon toga moglo manipulirati

```
shift_reg <= unsigned(inp);  
else if (en == 1) then
```

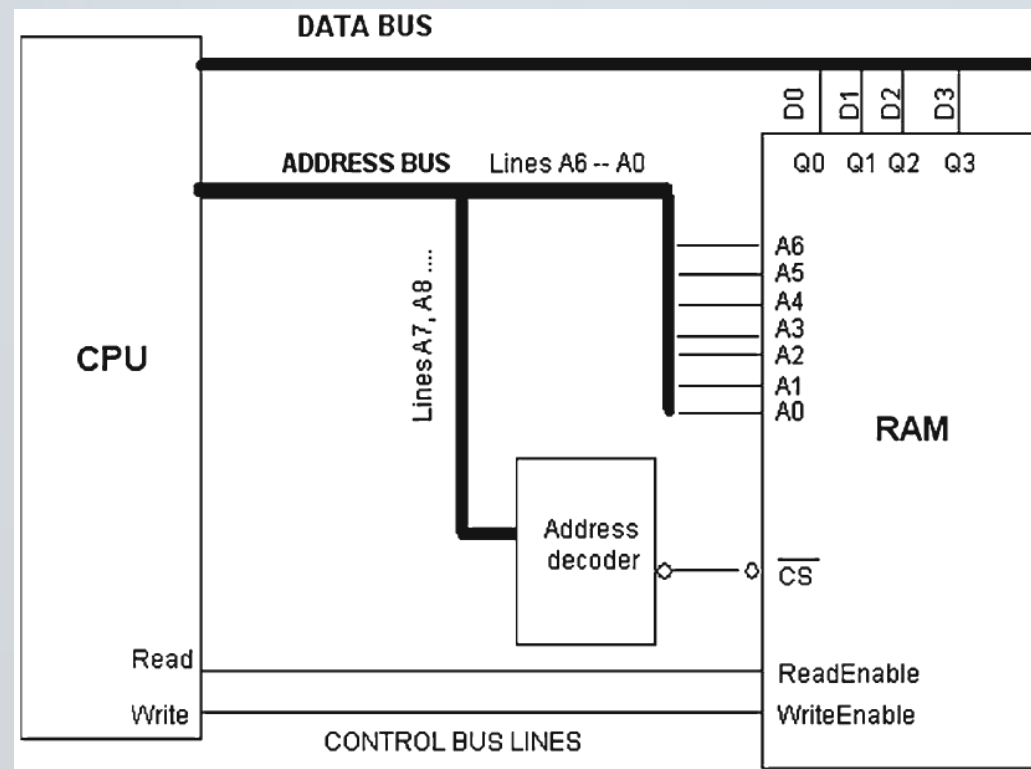
Von Neumann i Harvard arhitekture

- Programska i memorija podataka **moгу da dele sistemske magistrale ili ne**, u zavisnosti od arhitekture procesora
- U zavisnosti od toga da li programska i memorija podataka dele ili ne dele sistemske magistrale **svi mikroračunarski sistemi** mogu se podeliti u dve velike grupe:
 - Sisteme sa **von Neumann** arhitekturom – kod kojih se i programskoj i memoriji za podatke pristupa preko jedne **zajedničke grupe sistemskih magistrala**. U ovom slučaju programska i memorija podataka **dele isti adresni prostor** i imaju **istу širinu magistrale podataka**
 - Sisteme sa **Harvard** arhitekturom – kod koji postoje **dve odvojene grupe sistemskih magistrala** za pristup programskoj i memoriji podataka. U ovom slučaju postoje **fizički odvojeni adresni prostori** za programsku i memoriju podataka. **Širine adresne i magistrale** podataka programske i memorije podataka u ovom slučaju **moгу biti različite**

Povezivanje procesora i memorije I

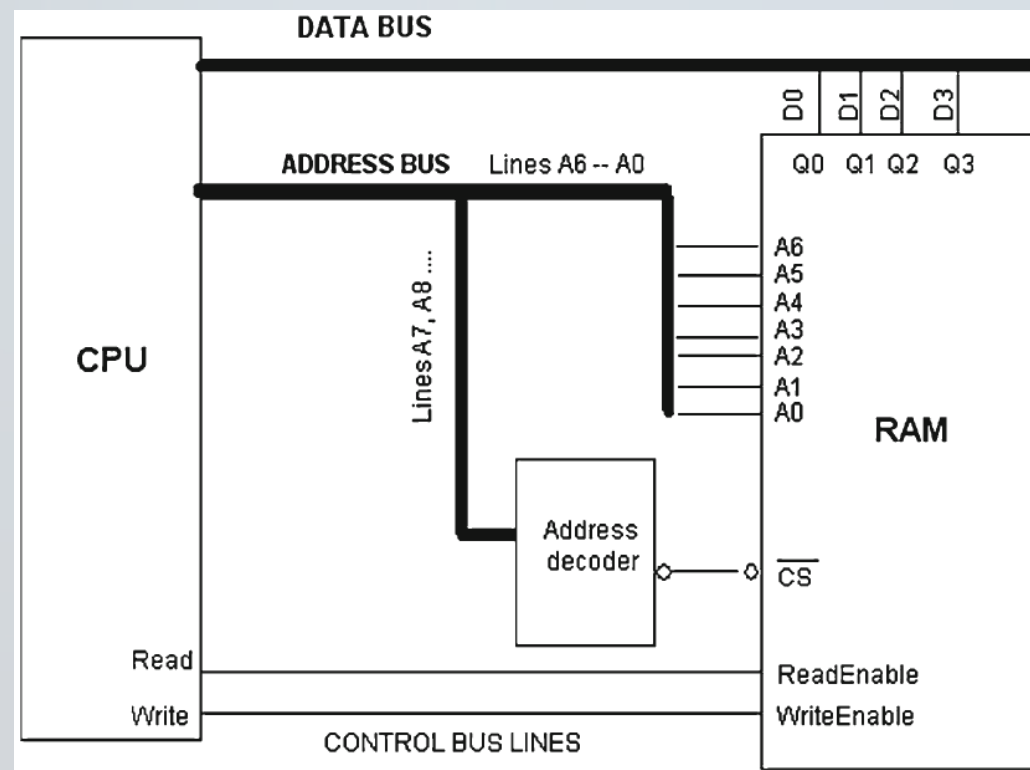
- **Portovi RAM** memorije mogu se podeliti u tri grupe:
 - **Ulazno/izlazni portovi za podatke** (Q0, Q1, ...)
 - **Adresni portovi** (A0, A1, ...)
 - **Kontrolni portovi** (CS, ReadEnable, WriteEnable)
- **Magistrala podataka** procesora povezuje se na ulazno/izlazne portove za podatke memorije
- **Operacije čitanja i upisa** u memoriju pod kontrolom su procesora povezivanjem odgovarajućih signala kontrolne magistrale na **ReadEnable** i **WriteEnable** portove memorije


```
shift_reg <= unsigned(inp);  
elsif (en = '1') then
```

Povezivanje procesora i memorije II

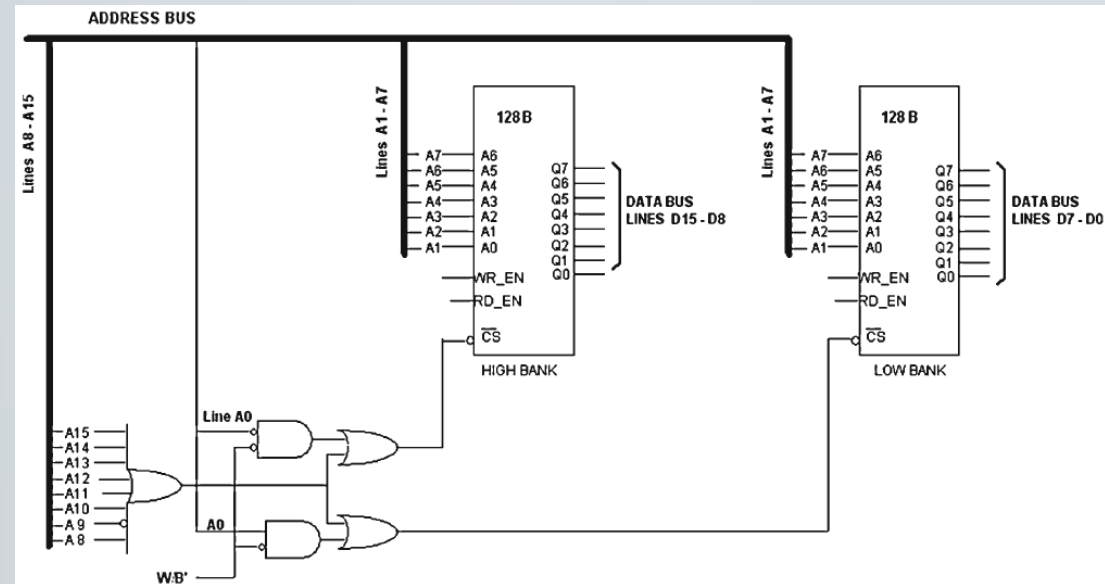
- N signala **adresne magistrale procesora** podeljeni su u dve grupe:
 - Adresne linije koje su **direktno povezane** sa adresnim portovima memorije (A0...A6)
 - Adresne linije koje se dovode na **ulaz adresnog dekodera** (A7, A8, ...) čiji izlaz je povezan na CS ulaz memorije
- **Adresa memorijske lokacije** formira se kao kombinacija dva dela:
 - **Bazne adrese** koja aktivira memoriju, preko CS porta, i
 - **Offset adrese** koja selektuje odgovarajuću memorijsku lokaciju unutar memorije


```
shift_reg <= unsigned(inp);  
elsif (en = '1') then
```

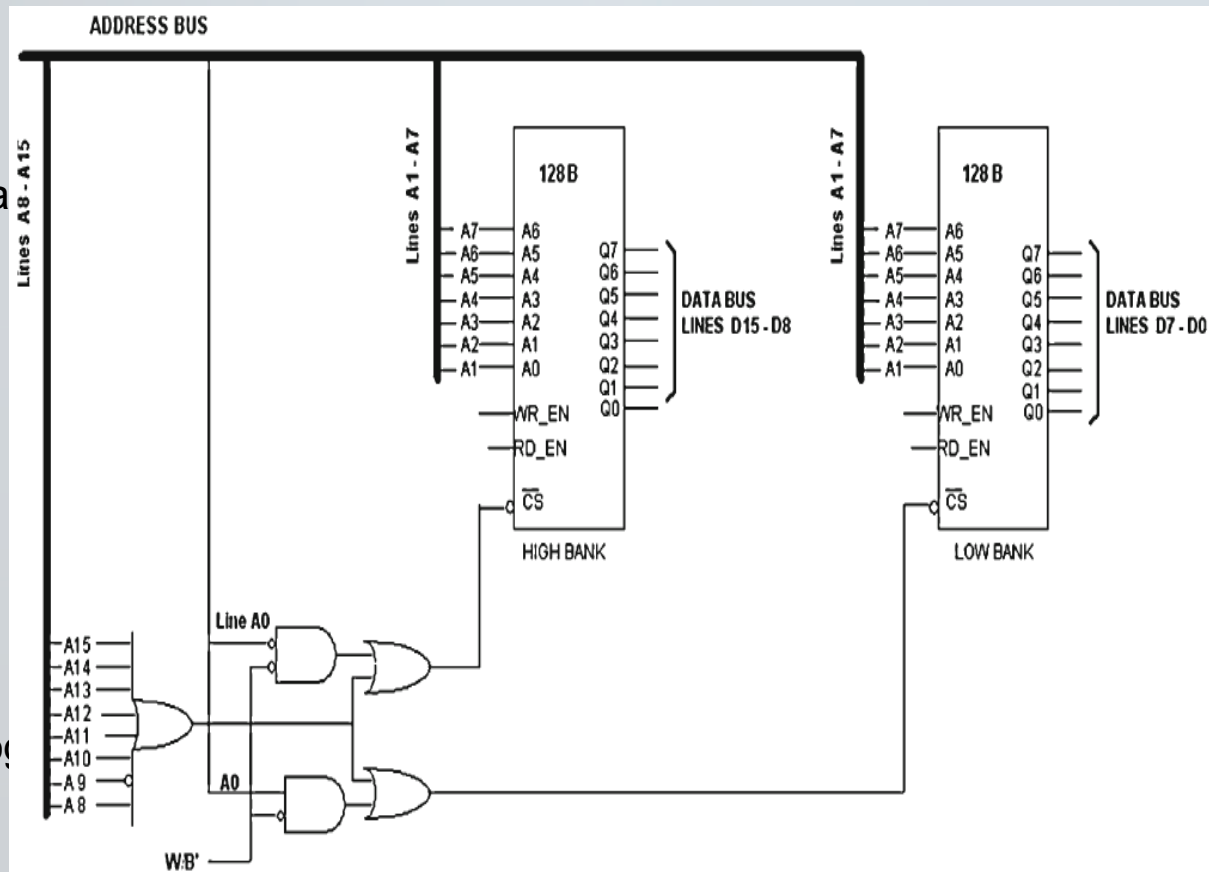

Primer povezivanje procesora i memorije I

- Na slici su prikazana **dva 128 B memorijska modula** povezana na **16-bitnu magistralu podataka**, **16-bitnu adresnu magistralu** i kontrolni signal **W/B**
- Obzirom da svaki od memorijskih modula ima magistralu podataka širine 8 bita, potrebna su dva modula da pokriju svih **16 bita magistralne podataka** procesora
- **Kontrolni signal W/B** određuje da li procesor želi da pristupa **dvobajtnoj reči (word)**, ako je **W/B=1**, ili **jednobajtnoj reči (bajt)**, ako je **W/B=0**
- *Odrediti opseg adresa memorijskog sistema kao i adresne opsege oba 128B modula*

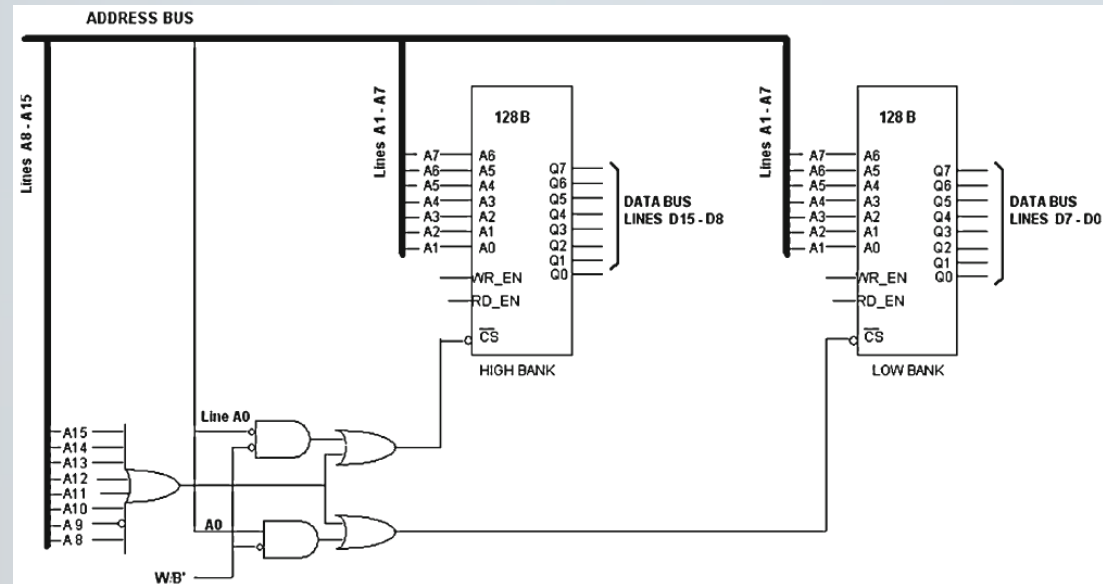
Primer povezivanje procesora i memorije II

- Da bi se memorijski moduli **aktivirali** potrebno je da njihovi **CS signali budu na niskom nivou**
- Analizom blok dijagrama možemo videti da je neophodan uslov da bilo koji od **CS** signala bude **na niskom nivou**
 $A_{15}=A_{14}=A_{13}=A_{12}=A_{11}=A_{10}=0$, $A_9=1$, $A_8=0$
- Adrese A_7-A_1 aktiviraju interne linije odgovarajućeg memorijskog modula
- Ukoliko je signal **$W/B=1$** oba modula su **aktivirana**, bez obzira na vrednost adresnog bita A_0
- U slučaju da je $W/B=0$ tada **$A_0=0$** aktivira donju banku, a **$A_0=1$** aktivira gornju banku

Primer povezivanje procesora i memorije III

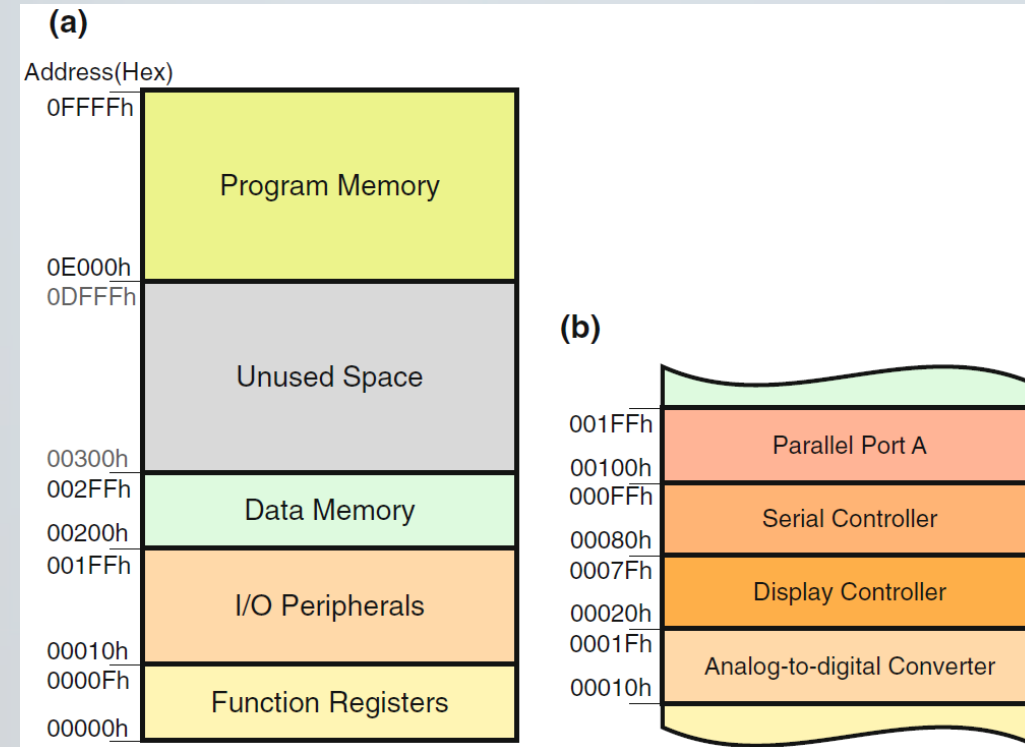
- **Opseg adresa** koje pokriva cela memorija:
 - Početna adresa: 0000 0010 0000 0000B; 0200h
 - Krajnja adresa: 0000 0010 1111 1111B; 02FFh
- **Donja banka:**
 - Aktivirana kada je **A0=0**, što znači da pokriva sve parne adrese u opsegu 0200h-02FFh (0200h, 0202h, 0204h, ..., 02FEh)
- **Gornja banka:**
 - Aktivirana kada je **A0=1**, što znači da pokriva sve neparne adrese u opsegu 0200h-02FFh (0201h, 0203h, 0205h, ..., 02FFh)


```
shift_reg <= unsigned (inp);  
elsif (en = '1') then
```

Memorijska mapa I

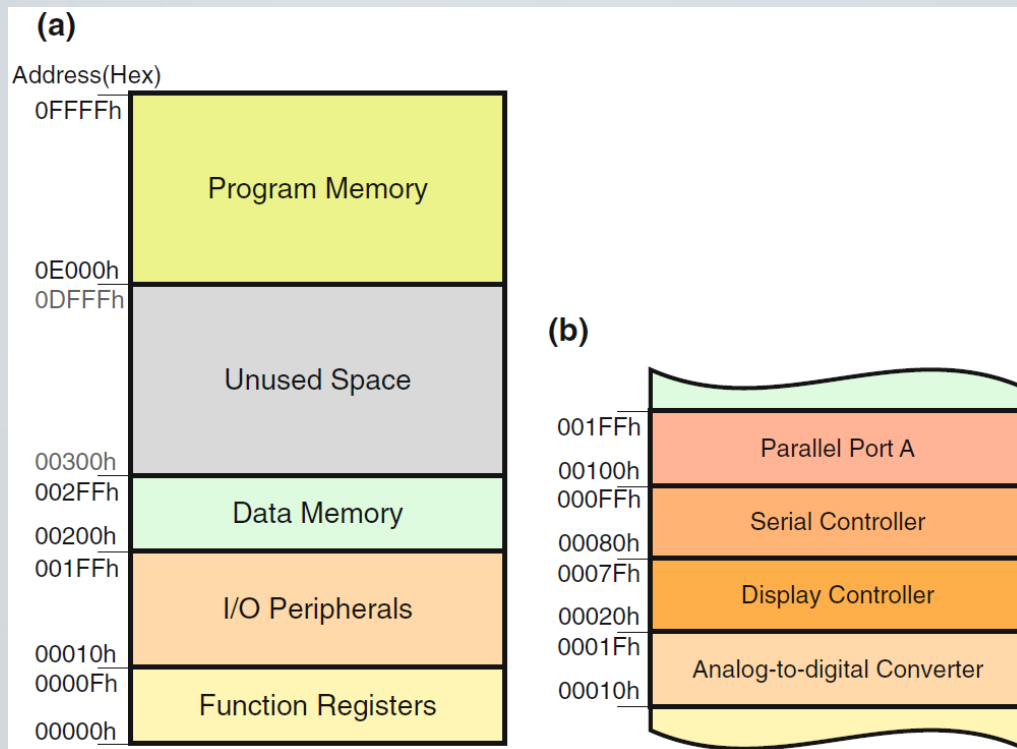
- **Memorijska mapa** predstavlja model načina korišćenja raspoloživog adresnog prostora unutar mikroprocesorskog sistema
- Predstavlja vrlo **važan podatak** prilikom **planiranja programa** i odabira odgovarajućeg procesora
- U memorijskoj mapi navedeni su **blokovi adresa** koji su adresirani različitim perifernim jedinicama prisutnim **unutar embeded sistema**
- Na slici je prikazan grafički prikaz moguće memorijske mape embeded sistema sa 16-bitnom **adresnom magistralom** i **adresnim prostorom** od 64 KB


```
shift_reg <= unsigned (inp);  
elsif (en = '1') then
```

Memorijska mapa II

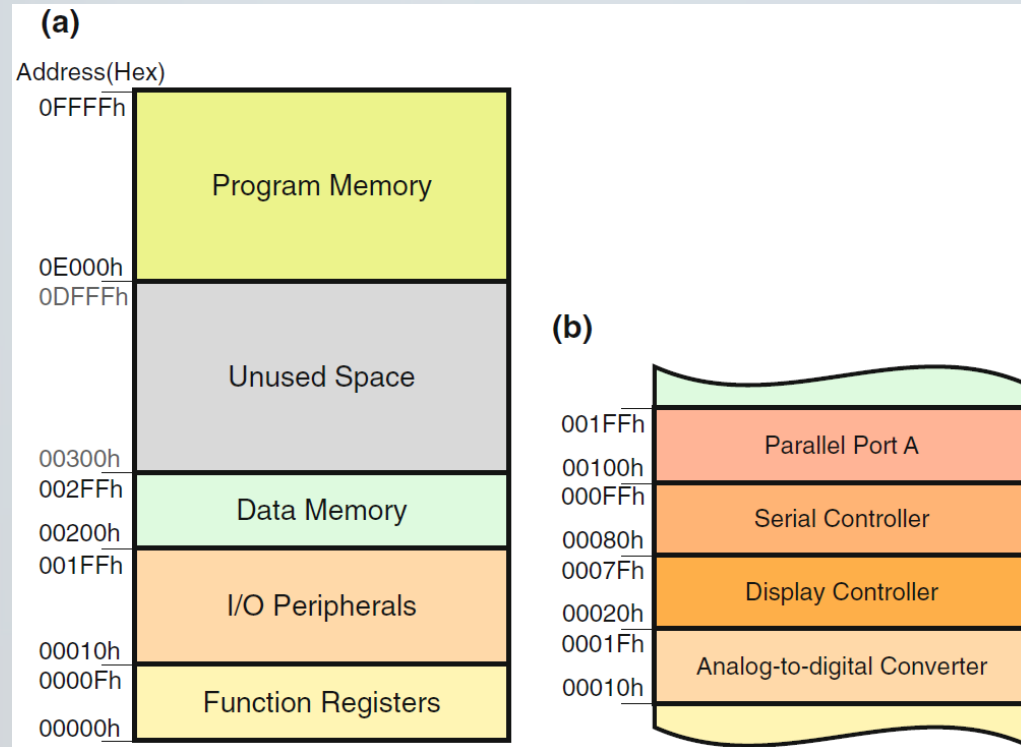
- Ovo je samo jedan od mogućih načina organizovanja memorijskog prostora
- U ovom primeru, prvih **16** memorijskih reči (adrese 0h do 0Fh) alocirano je za smeštanje **funkcijskih registara**
- Sledećih **496** (10h - 1FFh) lokacija alocirano je **ulazno/izlaznim periferijskim jedinicama**
- Narednih **256** lokacija (200h - 2FFh) rezervisano je **za memoriju podataka**
- **Programska memorija**, veličine **8K** lokacija, locirana je na kraj adresnog prostora (0E000h – 0FFFFh)
- Adrese iz opsega od 00300h do 0DFFFh predstavljaju **neiskorišćeni memorijski prostor** i mogu se koristiti u budućim verzijama sistema


```
shift_reg <= unsigned(inp);  
elsif (en = 1) then
```

Memorijska mapa III

- Memorijske mape mogu biti **globalne** i **parcijalne**
- Globalna memorijska mapa prikazuje strukturu **čitavog adresnog prostora**, kao što je ilustrovano na slici a)
- Parcijalna memorijska mapa pruža **detalje o samo jednom delu adresnog prostora**, omogućavajući mnogo bolji uvid u taj deo globalne mape
- Na primer, na slici b) prikazana je parcijalna mapa moguće alokacije adresa između periferijskih jedinica prisutnih u sistemu


```
shift_reg <= unsigned(inp);  
elsif (en = '1') then
```

```
entity test_shift is
  generic ( width : integer := 17 );
  port ( clk : in std_ulogic;
        reset : in std_ulogic;
        load : in std_ulogic;
        en : in std_ulogic;
        outp : out std_ulogic );
end test_shift;
```

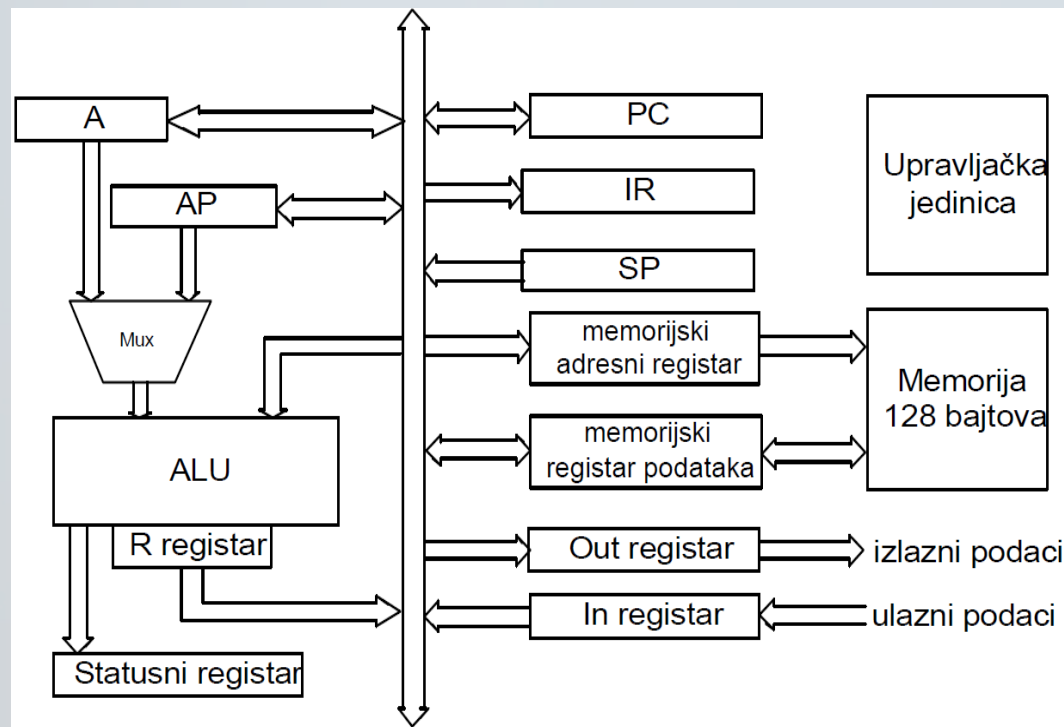
Primer centralnog procesora: Edulent

```
shifter : process ( reset )
begin
  if ( reset = '0' ) then
    shift_reg <= others => '0';
  elsif rising_edge ( clk ) then
    if ( load = '1' ) then
      shift_reg <= unsigned ( inp );
    elsif ( en = '1' ) then
```

Edulent – hardverske karakteristike I

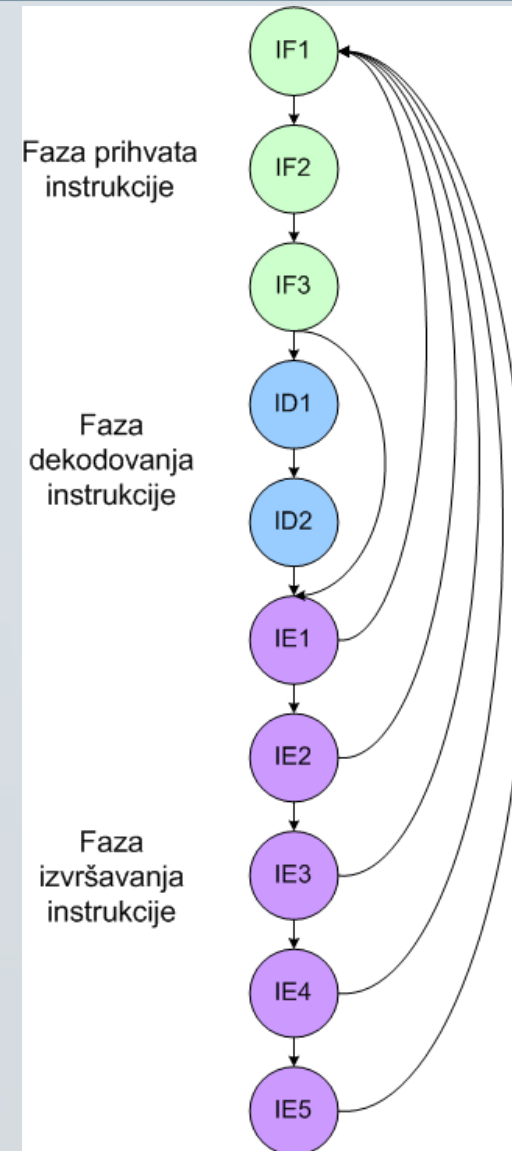
Hardverske karakteristike:

- **Procesor sa von Neumann arhitekturom** – programskoj memoriji i memoriji za podatke pristupa se preko zajedničkih magistrala
- **Skalarni 8-bitni procesor bez protočne obrade** – jedna ALU koja je u stanju da izvodi aritmetičko-logičke operacije nad podacima veličine 1 bajta
- Ima **2 registra opšte namene** (A i AP), **statusni registar** sastoji se iz dva bita: indikator prenosa i indikator nule ; ima hardversku podršku za rad sa stekom
- **BIL modul je vrlo jednostavan** – sastoji se iz dva registra i jednog kontrolnog signala:
 - **MAR** – memorijskog adresnog registra, u kome se smešta **adresa naredne memorijske lokacije** kojoj se želi pristupiti
 - **MRP** – memorijskog registra podataka, u koji se smešta **podatak koji se želi upisati u memoriju ili** je pročitan iz memorije
 - **W/R signala** – pomoću kojega se određuje da li te tekuća memorijska operacija operacija **upisa** (W/R=1) ili **čitanja** (W/R=0)

Edulent – hardverske karakteristike II

- Upravljačka jedinica:
 - **Sve instrukcije** izvršavaju se tokom određenog broja **taktova**
 - Broj taktova potrebnih za izvršavanje instrukcije varira od minimalno **4 takta** do maksimalno **10 taktova**
 - Izvršavanje instrukcija nije realizovano korišćenjem protočne obrade, pre **početka izvršavanja naredne instrukcije tekuća instrukcija mora da se kompletira**
 - Moguće je izvršavati **samo jednu instrukciju** u svakom trenutku


```
shift_reg <= unsigned (inp);  
elsif (en = '1') then
```

Edulent – softverske karakteristike I

- Softverske karakteristike:
 - Skup od **39 instrukcija** (uključujući različite modove adresiranja)
 - **Instrukcije** su promenljive **dužine**, postoje instrukcije dužine **1 bajt** i instrukcije dužine **2 bajta**
 - **Prvi bajt uvek sadrži kod instrukcije**
 - **Drugi bajt** je opcioni, ukoliko je prisutan sadrži **adresu memorijske lokacije** kojoj je potrebno pristupiti prilikom izvršavanja instrukcije ili vrednost numeričke konstante
 - Postoji ukupno 4 moda adresiranja:
 - **Direktno** – adresa operanda smeštena je u drugom bajtu instrukcije
 - **Neposredno** – vrednost operanda koju je potrebno koristiti smeštena je u drugom bajtu instrukcije
 - **Registarsko indirektno** – adresa operanda smeštena je u AP registar
 - **Predekrement/postinkrement** – koristi se za rad sa stekom; adresa vrha steka smeštena je u SP registru

Format jednobajtnih instrukcija:

Kod instrukcije

Format dvobajtnih instrukcija:

Kod instrukcije

Adresa ili konstanta

```
shift_reg <= unsigned(inp);  
elsif (en = 1) then
```

Edulent – instrukcije prenosa podataka

Sintaksa	Opis	Utiče na indikatore	Kod instrukcije
MOV A, address	Prebacuje sadržaj memorijske lokacije sa adresom address u akumulator	-	0x11
MOV AP, address	Prebacuje sadržaj memorijske lokacije sa adresom address u AP registar	-	0x13
MOV A, const	Akumulator dobija vrednost const	-	0x19
MOV AP, const	AP registar dobija vrednost const	-	0x1B
MOV address, A	Prebacuje sadržaj akumulatora u memorijsku lokaciju sa adresom address	-	0x21
MOV address, AP	Prebacuje sadržaj AP registra u memorijsku lokaciju sa adresom address	-	0x23
MOV A, [AP]	Prebacuje sadržaj memorijske lokacije čija je adresa u AP registru u akumulator	-	0x14
MOV A, [SP+]	Sadržaj vrha steka prebacuje u akumulator i nakon toga inkrementuje sadržaj SP registra	-	0x1C
MOV AP, [SP+]	Sadržaj vrha steka prebacuje u AP registar i nakon toga inkrementuje sadržaj SP registra	-	0x1E
MOV [-SP], A	Dekrementuje sadržaj SP registra i nakon toga sa sadržaj akumulatora upisuje na vrh steka	-	0x2C
MOV [-SP], AP	Dekrementuje sadržaj SP registra i nakon toga sa sadržaj AP registra upisuje na vrh steka	-	0x2E

Edulent – aritmetičke instrukcije

Sintaksa	Opis	Utiče na indikatore	Kod instrukcije
ADD A, address	Sabira sadržaj akumulatora sa sadržajem memorijske lokacije, čija adresa je address , i rezultat smešta u akumulator	prenosa, nule	0x31
ADD A, const	Sabira sadržaj akumulatora sa konstantom const , i rezultat smešta u akumulator	prenosa, nule	0x39
ADD AP, const	Sabira sadržaj AP registra sa konstantom const , i rezultat smešta u AP registar	prenosa, nule	0x3B
ADD A, [AP]	Sabira sadržaj akumulatora sa sadržajem memorijske lokacije, čija adresa je u AP registru, i rezultat smešta u akumulator	prenosa, nule	0x34
SUB A, address	Oduzima sadržaj memorijske lokacije, čija adresa je address , od sadržaja akumulatora i rezultat smešta u akumulator	prenosa, nule	0x41
SUB A, const	Oduzima konstantu const , od sadržaja akumulatora i rezultat smešta u akumulator	prenosa, nule	0x49
SUB AP, const	Oduzima konstantu const , od sadržaja AP registra i rezultat smešta u AP registar	prenosa, nule	0x4B
SUB A, [AP]	Oduzima sadržaj memorijske lokacije, čija adresa je u AP registru, od sadržaja akumulatora i rezultat smešta u akumulator	prenosa, nule	0x44

```
shift_reg <= unsigned(inp);  
else if (en == 1) then
```

Edulent – logičke instrukcije

Sintaksa	Opis	Utiče na indikatore	Kod instrukcije
NOT	Negacija vrednosti akumulatora	nule	0x50
OR address	Logičko ILI sadržaja akumulatora i memorijske lokacije čija adresa je address	nule	0x61
OR const	Logičko ILI sadržaja akumulatora i konstante const	nule	0x69
OR [AP]	Logičko ILI sadržaja akumulatora i memorijske lokacije čija adresa je smeštena u AP registru	nule	0x64
AND address	Logičko I sadržaja akumulatora i memorijske lokacije čija adresa je address	nule	0x71
AND const	Logičko I sadržaja akumulatora i konstante const	nule	0x79
AND [AP]	Logičko I sadržaja akumulatora i memorijske lokacije čija adresa je smeštena u AP registru	nule	0x74
XOR address	Logičko ekskluzivno ILI sadržaja akumulatora i memorijske lokacije čija adresa je address	nule	0x81
XOR const	Logičko ekskluzivno ILI sadržaja akumulatora i konstante const	nule	0x89
XOR [AP]	Logičko ekskluzivno ILI sadržaja akumulatora i memorijske lokacije čija adresa je smeštena u AP registru	nule	0x84
SHR	Pomeranje sadržaja akumulatora za jedan bit u desno, pri čemu bit odlazi u indikator prenosa	prenosa, nule	0x90

```
shift_reg <= unsigned(inp);  
else if (en == 1) then
```

Edulent – instrukcije grananja

Sintaksa	Opis	Utiče na indikatore	Kod instrukcije
JMP label	Bezuslovni skok na adresu instrukcije na koju pokazuje labela label	-	0xA1
JC label	Skok na adresu instrukcije na koju pokazuje labela label ukoliko je vrednost indikatora prenosa jednaka jedinici	-	0xA9
JZ label	Skok na adresu instrukcije na koju pokazuje labela label ukoliko je vrednost indikatora nule jednaka jedinici	-	0xA5

```
shift_reg <= unsigned (inp);  
elsif (en = '1') then
```

Edulent – instrukcije za rad sa procedurama

Sintaksa	Opis	Utiče na indikatore	Kod instrukcije
CALL procedure	Prenos toka izvršavanja programa na prvu instrukciju potprograma procedure	-	0xC1
RET	Povratak iz potprograma na mesto poziva potprograma	-	0xB0

```
shift_reg <= unsigned (inp);  
elsif ( en = '1' ) then
```

Edulent – instrukcije za rad sa periferijama

Sintaksa	Opis	Utiče na indikatore	Kod instrukcije
IN	Prebacuje sadržaj IN registra u akumulator	-	0xD0
OUT	Prebacuje sadržaj akumulatora u OUT registar	-	0xE0

```
shift_reg <= unsigned (inp);  
elsif ( en = '1' ) then
```


Edulent – instrukcije programske kontrole

Sintaksa	Opis	Utiče na indikatore	Kod instrukcije
NOP	Nema operacije, prelazi se na sledeću instrukciju	-	0x00
END	Označava kraj programa	-	0x02

```
shift_reg <= unsigned (inp);  
elsif ( en = '1' ) then
```

Edulent – primer asemblerskog i mašinskog programa

▪ Asemblerski program

PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"

DATA

VAR1 DB 0X9

VAR2 DB 0XF

RES1 DB 0X0

RES2 DB 0X0

RES3 DB 0X0

ENDDATA

CODE

MOV A, 0x1> 0x19 0x01

MOV A, VAR1> 0x11 0x12

MOV AP, @VAR1> 0x1B 0x12

MOV A, [AP]> 0x14

MOV AP, 0XAA> 0x1B 0xAA

MOV RES1, AP> 0x23 0x14

MOV AP, VAR2> 0x13 0x13

MOV RES2, AP> 0x23 0x15

MOV RES3, A> 0x21 0x16

END> 0x02

ENDPROGRAM

▪ Mašinski program

▪ Sadržaj memorije

Adr	Value (Hex)
00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 1B
05	C 12
06	C 14
07	C 1B
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Edulent – izvršavanje programa I

- Početno stanje procesora

- Stanje procesora nakon izvršavanja instrukcije `MOV A, 0x1`. **0x19 0x01**

Edulent

```
1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 • MOV A, 0x1
11 • MOV A, VAR1
12 • MOV AP, @VAR1
13 • MOV A, [AP]
14 • MOV AP, 0xAAA
15 • MOV RES1, AP
16 • MOV AP, VAR2
17 • MOV RES2, AP
18 • MOV RES3, A
19 • END
20 ENDPROGRAM
```

CPU

Adr	Value (Hex)
00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 18
05	C 12
06	C 14
07	C 18
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Line animation | If animation delay >= 0.5s

Pos: 37 | Line: 1 | Modific INS | I: 0 | C: 0

Fajl je preveden. Velicina koda: 18; Velicina podataka: 5

Edulent

```
1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 • MOV A, 0x1
11 • MOV A, VAR1
12 • MOV AP, @VAR1
13 • MOV A, [AP]
14 • MOV AP, 0xAAA
15 • MOV RES1, AP
16 • MOV AP, VAR2
17 • MOV RES2, AP
18 • MOV RES3, A
19 • END
20 ENDPROGRAM
```

CPU

Adr	Value (Hex)
00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 18
05	C 12
06	C 14
07	C 18
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Line animation | If animation delay >= 0.5s

Pos: 37 | Line: 11 | Modific INS | I: 1 | C: 6

Fajl je preveden. Velicina koda: 18; Velicina podataka: 5

Edulent – izvršavanje programa II

- Stanje procesora nakon izvršavanja instrukcije MOV A, VAR1
- 0x11 0x12

- Stanje procesora nakon izvršavanja instrukcije MOV AP, @VAR1
- 0x1B 0x12

Edulent

PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"

```
1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 MOV A, 0x1
11 MOV A, VAR1
12 MOV AP, @VAR1
13 MOV A, [AP]
14 MOV AP, 0xAA
15 MOV RES1, AP
16 MOV AP, VAR2
17 MOV RES2, AP
18 MOV RES3, A
19 END
20 ENDPROGRAM
```

CPU

PC: 04, IR: 11, MA: 12, MD: 03, R: 00, IN: 00, OUT: 00

Adr	Value (Hex)
00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 18
05	C 12
06	C 14
07	C 18
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Line animation: If animation delay >= 0.5s

Pos: 37 Line: 12 Modific INS I: 2 C: 14

Fajl je preveden. Velicina koda: 18; Velicina podataka: 5

Edulent

PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"

```
1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 MOV A, 0x1
11 MOV A, VAR1
12 MOV AP, @VAR1
13 MOV A, [AP]
14 MOV AP, 0xAA
15 MOV RES1, AP
16 MOV AP, VAR2
17 MOV RES2, AP
18 MOV RES3, A
19 END
20 ENDPROGRAM
```

CPU

PC: 06, IR: 1B, MA: 05, MD: 12, R: 00, IN: 00, OUT: 00

Adr	Value (Hex)
00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 18
05	C 12
06	C 14
07	C 18
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Line animation: If animation delay >= 0.5s

Pos: 37 Line: 13 Modific INS I: 3 C: 20

Fajl je preveden. Velicina koda: 18; Velicina podataka: 5

Edulent – izvršavanje programa III

- Stanje procesora nakon izvršavanja instrukcije MOV A, [AP]
- 0x14

- Stanje procesora nakon izvršavanja instrukcije MOV AP, 0xAA
- 0x1B 0xAA

Edulent

```
1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 MOV A, 0x1
11 MOV A, VAR1
12 MOV AP, @VAR1
13 MOV A, [AP]
14 MOV AP, 0xAA
15 MOV RES1, AP
16 MOV AP, VAR2
17 MOV RES2, AP
18 MOV RES3, A
19 END
20 ENDPROGRAM
```

Pos: 37 Line: 14 Modific IN: 4 C: 26

Fajl je preveden. Velicina koda: 18; Velicina podataka: 5

Edulent

```
1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 MOV A, 0x1
11 MOV A, VAR1
12 MOV AP, @VAR1
13 MOV A, [AP]
14 MOV AP, 0xAA
15 MOV RES1, AP
16 MOV AP, VAR2
17 MOV RES2, AP
18 MOV RES3, A
19 END
20 ENDPROGRAM
```

Pos: 37 Line: 15 Modific IN: 5 C: 32

Fajl je preveden. Velicina koda: 18; Velicina podataka: 5

Edulent – izvršavanje programa IV

- Stanje procesora nakon izvršavanja instrukcije MOV RES1, AP
- 0x23 0x14

- Stanje procesora nakon izvršavanja instrukcije MOV AP, VAR2
- 0x13 0x13

Edulent

PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"

```
1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 MOV A, 0x1
11 MOV A, VAR1
12 MOV AP, @VAR1
13 MOV A, [AP]
14 MOV AP, 0xAA
15 MOV RES1, AP
16 MOV AP, VAR2
17 MOV RES2, AP
18 MOV RES3, A
19 END
20 ENDPROGRAM
```

Pos: 37 Line: 16 Modificiraj INS I: 6 C: 40

Fajl je preveden. Velicina koda: 18; Velicina podataka: 5

Edulent

PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"

```
1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 MOV A, 0x1
11 MOV A, VAR1
12 MOV AP, @VAR1
13 MOV A, [AP]
14 MOV AP, 0xAA
15 MOV RES1, AP
16 MOV AP, VAR2
17 MOV RES2, AP
18 MOV RES3, A
19 END
20 ENDPROGRAM
```

Pos: 37 Line: 17 Modificiraj INS I: 7 C: 48

Fajl je preveden. Velicina koda: 18; Velicina podataka: 5

Edulent – izvršavanje programa V

- Stanje procesora nakon izvršavanja instrukcije MOV RES2, AP
- 0x23 0x15

- Stanje procesora nakon izvršavanja instrukcije MOV RES3, A
- 0x21 0x16

Edulent

PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"

```
1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 MOV A, 0x1
11 MOV A, VAR1
12 MOV AP, @VAR1
13 MOV A, [AP]
14 MOV AP, 0xAA
15 MOV RES1, AP
16 MOV AP, VAR2
17 MOV RES2, AP
18 MOV RES3, A
19 END
20 ENDPROGRAM
```

Pos: 37 Line: 18 Modificiraj INS I: 8 C: 56

Fajl je preveden. Velicina koda: 18; Velicina podataka: 5

Edulent

PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"

```
1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 MOV A, 0x1
11 MOV A, VAR1
12 MOV AP, @VAR1
13 MOV A, [AP]
14 MOV AP, 0xAA
15 MOV RES1, AP
16 MOV AP, VAR2
17 MOV RES2, AP
18 MOV RES3, A
19 END
20 ENDPROGRAM
```

Pos: 37 Line: 19 Modificiraj INS I: 9 C: 64

Fajl je preveden. Velicina koda: 18; Velicina podataka: 5

Edulent – izvršavanje programa VI

- Stanje procesora nakon izvršavanja instrukcije END
- 0x02

The screenshot displays the Edulent software interface. On the left, the assembly code is shown with line 19 highlighted in yellow. The code includes a program named "Instrukcije prenosa podataka" with data and code sections. The code section contains instructions for moving values to registers and memory, and finally an END instruction.

```
1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 • MOV A, 0x1
11 • MOV A, VAR1
12 • MOV AP, @VAR1
13 • MOV A, [AP]
14 • MOV AP, 0xAA
15 • MOV RES1, AP
16 • MOV AP, VAR2
17 • MOV RES2, AP
18 • MOV RES3, A
19 • END
20 ENDPGRAM
```

On the right, the CPU state is visualized. The ALU is shown with inputs from registers A (09) and AP (0F). The output of the ALU is 00. The PC register is 11, and the IR register is 02. The status flags (C, Z) are 00. The memory stack is shown with addresses 00 to 17 and their corresponding values in hexadecimal.

Adr	Value (Hex)
00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 1B
05	C 12
06	C 14
07	C 1B
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D AA
15	D 0F
16	D 09
17	· FF

Line animation: If animation delay >= 0.5s

Pos: 37 Line: 19 Modified: INS I: 10 C: 67

Kraj programa - CPU zaustavljen

```
shift_reg <= unsigned (inp);
elsif (en = '1') then
```


Edulent – izvršavanje instrukcije MOV A, 0x01 I

- Potrebne mikrooperacije i redosled njihovog izvršavanja kako bi se kompletirala instrukcija

MOV A, 0x01

Faza	Korak	Mikrooperacije
Prihvat instrukcije	IF1	$MA \leftarrow PC$
	IF2	$MD \leftarrow M[MA]$ $PC \leftarrow PC+1$
	IF3	$IR \leftarrow MD$
Dekodovanje instrukcije	ID1	$MA \leftarrow PC$
	ID2	$MD \leftarrow M[MA]$ $PC \leftarrow PC+1$
Izvršavanje instrukcije	IE1	$A \leftarrow MD$

```
shift_reg <= unsigned (inp);  
elsif (en = '1') then
```

Edulent – izvršavanje instrukcije MOV A, 0x01 II

- Početno stanje procesora

- Stanje procesora nakon izvršavanja mikrooperacija iz faze IF1:

$MA \leftarrow PC$

Edulent

1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 • MOV A, 0x1
11 • MOV A, VAR1
12 • MOV AP, @VAR1
13 • MOV A, [AP]
14 • MOV AP, 0x0AA
15 • MOV RES1, AP
16 • MOV AP, VAR2
17 • MOV RES2, AP
18 • MOV RES3, A
19 • END
20 ENDPROGRAM

CPU

Adr Value (Hex)

00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 18
05	C 12
06	C 14
07	C 18
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Line animation | If animation delay >= 0.5s

Pos: 37 Line: 1 Modifier: INS I: 0 C: 0

Fajl je preveden. Velicina koda: 18; Velicina podataka: 5

Edulent

1 PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"
2 DATA
3 VAR1 DB 0x9
4 VAR2 DB 0xF
5 RES1 DB 0x0
6 RES2 DB 0x0
7 RES3 DB 0x0
8 ENDDATA
9 CODE
10 • MOV A, 0x1
11 • MOV A, VAR1
12 • MOV AP, @VAR1
13 • MOV A, [AP]
14 • MOV AP, 0x0AA
15 • MOV RES1, AP
16 • MOV AP, VAR2
17 • MOV RES2, AP
18 • MOV RES3, A
19 • END
20 ENDPROGRAM

CPU

Adr Value (Hex)

00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 18
05	C 12
06	C 14
07	C 18
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Line animation | If animation delay >= 0.5s

Pos: 37 Line: 10 Modifier: INS I: 0 C: 1

Kraj programa - CPU zaustavljen

Edulent – izvršavanje instrukcije MOV A, 0x01 III

- Stanje procesora nakon izvršavanja mikrooperacija iz faze IF2:

$MD \leftarrow M[MA]$
 $PC \leftarrow PC+1$

- Stanje procesora nakon izvršavanja mikrooperacija iz faze IF3:

$IR \leftarrow MD$

Edulent

PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"

```
1 DATA
2 VAR1 DB 0x9
3 VAR2 DB 0xF
4 RES1 DB 0x0
5 RES2 DB 0x0
6 RES3 DB 0x0
7 ENDDATA
8 CODE
9 MOV A, 0x1
10 MOV A, VAR1
11 MOV AP, @VAR1
12 MOV A, [AP]
13 MOV AP, 0x0AA
14 MOV RES1, AP
15 MOV RES2, AP
16 MOV RES3, A
17 END
18 ENDPROGRAM
```

CPU

Adr Value (Hex)

00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 1B
05	C 12
06	C 14
07	C 1B
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Line animation: If animation delay >= 0.5s

Pos: 37 Line: 10 Modificirani INS I: 0 C: 2

Kraj programa - CPU zaustavljen

Edulent

PROGRAM "Instrukcije prenosa podataka"

```
1 DATA
2 VAR1 DB 0x9
3 VAR2 DB 0xF
4 RES1 DB 0x0
5 RES2 DB 0x0
6 RES3 DB 0x0
7 ENDDATA
8 CODE
9 MOV A, 0x1
10 MOV A, VAR1
11 MOV AP, @VAR1
12 MOV A, [AP]
13 MOV AP, 0x0AA
14 MOV RES1, AP
15 MOV RES2, AP
16 MOV RES3, A
17 END
18 ENDPROGRAM
```

CPU

Adr Value (Hex)

00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 1B
05	C 12
06	C 14
07	C 1B
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Line animation: If animation delay >= 0.5s

Pos: 37 Line: 10 Modificirani INS I: 0 C: 3

Kraj programa - CPU zaustavljen

Edulent – izvršavanje instrukcije MOV A, 0x01 IV

- Stanje procesora nakon izvršavanja mikrooperacija iz faze ID1:
 $MA \leftarrow PC$

- Stanje procesora nakon izvršavanja mikrooperacija iz faze ID2:
 $MD \leftarrow M[MA]$
 $PC \leftarrow PC+1$

Edulent CPU simulation window showing the state after the first micro-operation (ID1) of the instruction `MOV A, 0x1`. The ALU is highlighted in yellow. The MA register contains the value 01. The PC register contains 19. The instruction list shows the current instruction at line 10.

Adr	Value (Hex)
00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 1B
05	C 12
06	C 14
07	C 1B
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Edulent CPU simulation window showing the state after the second micro-operation (ID2) of the instruction `MOV A, 0x1`. The ALU is highlighted in yellow. The MD register contains the value 01. The PC register contains 02. The instruction list shows the current instruction at line 10.

Adr	Value (Hex)
00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 1B
05	C 12
06	C 14
07	C 1B
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Edulent – izvršavanje instrukcije MOV A, 0x01 V

- Stanje procesora nakon izvršavanja mikrooperacija iz faze IE1:
 $A \leftarrow MD$

The screenshot displays the Edulent software interface. On the left, the assembly code is shown with line 11, `MOV A, VAR1`, highlighted in yellow. The CPU state is visualized in the center, showing the ALU and various registers. The register A contains the value 01. The MD register also contains 01. The PC register contains 01. The status flags (C, Z) are both 00. On the right, a memory dump table shows the current state of memory.

Adr	Value (Hex)
00	C 19
01	C 01
02	C 11
03	C 12
04	C 1B
05	C 12
06	C 14
07	C 1B
08	C AA
09	C 23
0A	C 14
0B	C 13
0C	C 13
0D	C 23
0E	C 15
0F	C 21
10	C 16
11	C 02
12	D 09
13	D 0F
14	D 00
15	D 00
16	D 00
17	- FF

Pos: 37 Line: 11 Modifier: INS I: 1 C: 6
Kraj programa - CPU zaustavljen

```
shift_reg <= unsigned (inp);  
elsif (en = '1') then
```

```
entity test_shift is
  generic ( width : integer := 17 )
```



```
    shift_reg <= unsigned (inp);
  elsif ( en = '1' ) then
```